

ARANYOSVIDÉK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP. — MEGJELENIK HETENKÉNT SZOMBATON.

Kiadóhivatal: FÜSSY JÓZSEF könyvkereskedése Fő-
ér 35. sz., ahol a hirdetések is felvételnek. Telefon 34 sz.

Az „ARANYOSVIDÉK” előfizetési ára:
Egész évről 16 kor. | Negyed évről 4 kor.
Fél évről 8 kor. | Egyes szám 30 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. BARÓTHY ISTVÁN.

Szerkesztőség: Torda, Vallásszabadság-tér 35. sz.
Telefon szám: 34. A lap szellemi részét illető közlemé-
nyek hetenként legkésőbb csütörtök délig az ARANYOS-
VIDÉK SZERKESZTŐSÉGE címére küldendők. — —
Kéziratokat vissza nem adunk.

A megértés felé.

I.

Tisztviselők ügye. A kolozsvári „Uj-
ság” című lapban eszmecserét indítottak
meg a tisztviselők ügyének rendezésére.
Hogy az akció mikor vezet sikerre, még
nem látszik, de a legmelegebben üdvözöl-
hetjük a mozgalmat. Itt a tizenkettedik
évére, hogy a tisztviselők megszabaduljanak
a lelkekre nehezítő lidérenyomástól
annál is inkább mert az ő állásfoglalásuk,
kényszerhelyzetből fakadván, ugysem le-
het befolyással a dolgok végső kimenete-
lére. A tisztviselőknek normális időkben
sem lehetett politizálniuk — és ha egyik
vagy másik kormány politikai állásfoga-
lásra készítette őket, mindenesetre helyte-
lenül tette —; a tisztviselők dolga az volt,
hogy a közszolgálatára álljanak, hogy kiki
a maga helyén teljesítse kötelességét. Ha
tehát normális időben sem politizálhattak,
hogyan politizáljanak most, mikor oly nagy
horderejű, külpolitikai kérdésekről van szó.
A kényszerből folyó állásfoglalás ugyanis
értéktelen s viszont az ebből folyó lelki-
izgalom, huza-vonak a közt károsítja
meg; a közönség minden rétege nemze-
tiségi különbség nélkül kárát vallja annak,
ha az igazgatás, bíraskodás, közlekedés
vagy tanítás ügye nem folyik a rendes

mederben. Szeretnők hinni, hogy e sorok
írásakor a tisztviselők ügye már a meg-
oldás stádiumába jutott.

II.

Arad megmozdulása. Nagy jelentő-
ségű mozgalom indult meg Aradon Dr.
Varjassy Lajos kormánybiztos kezdemé-
nyezésére. Arad város lakossága, a pol-
gárság és munkásság teljes egyetértése
mellől harcot hirdet a bolsevizmus ellen.
Országos jellegű politikai és katonai moz-
galom megindításáról van szó, mely poli-
tikai és katonai téren döntő változást idéz-
zen elő Magyarországon életében. A szük-
szavú tudósítás nem jelöli meg ugyan
Varjassy javaslatának részleteit, mégis az-
zal biztat bennünket, hogy a megértés su-
gára világít be rövidesen abba a káoszba,
melybe az elmúlt idők politikája s a há-
ború eseményei sodortak bennünket. Az
aradi mozgalom első célja: *harc a bolse-
vizmus ellen.* Olyan cél, mely magyarnak
vagy romának, polgárnak vagy munkás-
nak egyformán érdeke. És a *döntő politi-
kai változás* vajjon nem érdeke-e mind-
annyiunknak? A kereskedelmi, ipari élet
megbénult, a gazdasági élethez szükséges
nyugalomnak híre sincs; sehol egy nyugvó
pont és minderkít, barátokat vagy ellen-
feleket egy közös rém, a bolsevizmus réme
fenyegeti. Hogyne várnok tehát feszült ér-

deklóddal a *döntő politikai változást*, mely
szakít a múlt hagyományával, mely a
legteljesebb kulturális és gazdasági sza-
badsággal egytormán hinti áldását e sokat
szenvedett ország minden népére. S a döntő
katonai változás elé sem nézünk kevesebb
várakozással. Mi lehet e változás? Ha ma
háboruszkodás van, akkor ennek megszü-
nésében látjuk a döntő változást. Hogy
Ady Endre nagyszerű szavai váljanak va-
lóra, azt kell óhajtani mindenkinek, ki az
igazi humanizmus és demokrácia nevében
akarja szolgálni nemzetét:

„Ezer zsibbadt vágyból mért nem lesz
Végül egy erős akarat?
Hiszen magyar, román, szláv bánat
Mindigre egy bánat marad.

Hiszen gyalázatunk, keservünk
Már ezer év óta fokon.
Mért nem találkozunk süvöltve
Az eszmebarrikádokon?”

Igen, ezt kellene eredményezni a döntő
katonai változásnak. A puskaropogás nyo-
mában nem oldódnak meg a problémák;
az eszmebarrikádon kell találkozni s
akkor mindenesetre megtaláljuk azt, ami
összeköthet bennünket, mint egy földön
lakó embereket. Hogy ezt a nemesebb,
ezt a megértés felé vivő harcot megindi-
totta, azért csak szívből üdvözölhetjük az
aradi kormánybiztost.

Dr. Kemény Gábor.

TÁRCA.

A párka.

Írta: Dr. Baróthy Istvánné.

Mint egészen kis gyermek vissza
emlékszem, hogy évekkor ezelőtt Firenzé-
ben mindenki csak Michel Angellóról be-
szélt. Mintha csak vissza tértek volna a
renaissance ama szép napjai midőn a
Mediciek városában egy új festményt va-
lóságos diadalmenettel kísérték rendelté-
tése helyére: a Santa Mária Novellába, s
Benvenuto Cellini „Perseus”-át egész sora
üdvözölte a magasztaló költeményeknek;
társaskörökben nyilvános helyeken nem
lehetett hallani másról mint a „párka”-ról,
arról a csodálatos szoborműről, melyet a
Vorronzov hercegné árverésén fedezett
föl Vito Leoni, a szerencsés antikvárius.

A nagy művészeti esemény egyidőre
a választási mozgalmakat is háttérbe szo-

ritotta, nem kis bosszúságára Gabriele
d'Annunzionak, ki ez által megszünt a
társalgós kizárólagos tárgya lenni. A Via
dei Bardi valóságos bucsujáró helylyé vált
s megtörtént hogy Firenzében, a virágok
és szép nők hazájában napokon át egy
rácós arcú vén banya vonta magára a
közönség érdeklődését. És a hol csak a
szoborműről esett szó, szólták szapulták a
firenzei nyilvános gyűjtemények igazgatóit
is, kik megengedték, hogy a remek mű-
vészi alkotást egy régiségkereskedő hará-
csolja el a muzeumok elől.

Ki hitte volna, hogy abban az egy-
szerű villában olyan nagybecsű műtárgy
lappangjon? azt hozták fel mentésül
azok kik titokban bizonyára maguknak
is szemrehányást tettek azért, hogy a
párka megvásároltatásának alkalmát el-
szalasztották. És csakugyan a Michel An-
gelónak tulajdonított szobormű egy Fi-
renzén kívül fekvő villában lappangott
hosszu ideig. Az elhanyagolt épületet mely
egykor II. Lipót toskánai nagyherceg tu-

lajdonna volt felszereléseivel együtt Vor-
ronzov herceg vásárolta meg a lefolyt
század első tizedeiben. Az új tulajdonos
elzárkózott életet élt, s csakis a természet
szépségeiben találta gyönyörűségét. Halála
után özvegye még inkább vissza vonult,
s midőn pár évvel férje halála után ő is
örök álmra hunyta szemét, a firenzeiek
már egészen megfeledkeztek arról, hogy a
villának értékes műkincsei is lehetnek.
Legalább is a kitűzött árverés ezt mutatta,
mert még Firenze első rangú antikvári-
usai sem tanúsítottak iránta semmi érdek-
lődést. — Csak néhány kisebb kereskedő
szakított magának időt arra, hogy Vorr-
zov hercegné villájába elfáradjon. Az ár-
verés lanjhan folyt, az érdekes régi bu-
tokat, fafaragványokat, szőnyeget és ké-
peket potom áron engedték át a műtár-
gyak és régiségek iránt nem igen érdek-
lődő orosz örökösök.

Az egyik terem felszerelése között
egy porral, patinával fedett márványszobor
is előkerült. A szobor rácós arcú csuf
vénasszonyt ábrázolt.

ÉRTESÍTÉS.

Ez uton is értesitem a t. városi és vidéki n. é. közönséget, hogy

Férfi szabó műhelyemet

áthelyeztem a Kővári-utca 7. szám alá. (Füßy Jenő mészáros
üzletével szemben levő lakásba.) További szives rendelést kér

BERECKY JÁNOS
férfi szabó (T o r d a)

Román hivatalos jelentések.

Április 19-ikéről. Folyó évi április hó 18-án délután a román királyi csapatok elfoglalták Szatmár-Németit. Elfogtak 18 tisztet, 600 katonát, 60 lovat, 600 fegyvert, sok municiót és katonai felszerelést. Mikor a 2 es számú román huszárok bevonultak Szatmár-Németibe, eléjük jött több székely tiszt és kijelentették, hogy a székelyek visszavonulnak a román csapatok elől és tovább harcolnak a veres gárda ellen.

Bevonulás közben már várták nagy tömegekben civilek és katonák és egyhangulatban kiáltották, hogy hálásak és nagyon köszönik, hogy megszabadították a magyar bandáktól.

A város főkapitánya egy beszédet tartott magyar nyelven, amelyet több személy átfordított románra. Ezt a fordítást több személy aláírta.

A fogságból kiszabadítottunk román tiszteket, egy papot és 60 katonát. Mindezek a zilahi ütközetnél fogságba kerültek.

A román és magyar nép örömmel és vigasztalással fogadják a mi csapatainkat.

Csapatunk kergetik a székelyeket, amelyek rendetlenül visszavonulnak Nagyvárad és Debrecen felé.

Csapatunk a következő vonalat érték: Husz, Szatmár-Németi, Nagykaroly, Margitta és Al-Lugos, amelyekben helyrehozták a rendet.

Április 21-éről. Április 20-án este előcsapatunk elérték a következő vonalat: Csenger, Petri, Piskolt, Dengely, Mihályfalva, Nagyvárad, Nagyléta, Nagyranta, Bors, Palota, Mácsa, Bihar, Bál, Borosjenő, Gyarmat, Pankota, Tamova. A csapatok hangulata lelkes. Nagyváradon a tömeg a román egységeket virágokkal és lelkese-déssel fogadta.

Veszteségek: Halottak: Gregirescu hadnagy a 10 ik huszárezredből és két katona. Sebesültek: Osor hadnagy a 10-ik huszárezredből és 12 katona.

Zsákmány: Egy üteg minden tartozékával, sok fegyver és munició; valamint nagymennyiségű vasuti anyag.

Április 23. Keleti haretér: Változatlan.

Nyugati front: Csapatunk éles harcok között elérkeztek Mátészalka-Sámszon-Vámospéres elé. Tíz 100 milliméteres aknavetőt és négy 8 centiméteres ágyút zsákmányoltunk. Sok fegyver, lőszer és vasuti anyag jutott birtokunkba.

„Bustó in marmó“ hangzott a kiáltó. Első szora csupán az anyag értékét igérték érte. Az árverezők nem vették észre a szobormű ritka szépségét. Csak a Vito Leoni szeme volt élesebb, csak ő sejtette, hogy az a csuf vén asszony valamely kiváló véső alkotása lehet. Meg is szerezte rövid küzdelem után 775 olasz líráért. Amint azonban a szobormű raktárában volt, s a portól, piszoktól megszabadította: mind világosabbá lett előtte, hogy az csakis valamely elsőrangú régi mesternek a munkája lehet. A fölfogás eredetisége a kezelés ritka erejére egyaránt erre vallottak. Aztán Michel Angelonak a Palazzó Pitti ben levő Parkái s a Sibilla Cumae merültek föl az antikvárius emlékeiben. Előszedte a fényképeket s ezek bámulatos rokonságot árultak el a szoborművel. Egyszerre az isteni Michel Angelóra gondolt, s befutotta az egész várost, hogy a művésztől és szakértőktől véleményt kérjen.

Másnap már Firenzének minden valamire való művésze és műkritikusa meg-

fordult a Vito Leoni raktárában. És ezek a notabilitások kivétel nélkül úgy nyilatkoztak, hogy a Párka csak Michel Angeló vagy ezzel egyenértékű mester alkotása lehet. De ki az az olasz szobrász, a kit Biconaroti mellé lehetne állítani? Césaire Zocchi, Rafaello Romanelli, Revalta Mead, Garella, Morelli mind elsőrangú művészi alkotást fedeztek fel a Párkában s a Mózses-szobor mesterének nevét hangoztatták.

Vitó Leoni, az antikvárius így lett az irigykedés tárgyává Firenzében rövid három nap alatt. Most már azon az uton volt, hogy gazdag ember legyen. A szoborműről, a szakemberek véleményével, ismertető füzetet bocsátott közre s ez a füzet rövid idő alatt megnyitotta a zsilipjét különböző véleményeknek.

Az ilyen mestermű feltűnése a legellentétebb kritikák megírására szolgáltat alkalmat. A német tudakosságnak ismét alkalma volt arra, hogy szembeszájon az olasz lelkesedéssel. A vitatkozás nagyon érdekes és tanulságos volt. Az ellen tábor nem mulasztotta el, hang-

fordult a Vitó Leoni raktárában. És ezek a notabilitások kivétel nélkül úgy nyilatkoztak, hogy a Párka csak Michel Angeló vagy ezzel egyenértékű mester alkotása lehet. De ki az az olasz szobrász, a kit Biconaroti mellé lehetne állítani? Césaire Zocchi, Rafaello Romanelli, Revalta Mead, Garella, Morelli mind elsőrangú művészi alkotást fedeztek fel a Párkában s a Mózses-szobor mesterének nevét hangoztatták.

Vitó Leoni, az antikvárius így lett az irigykedés tárgyává Firenzében rövid három nap alatt. Most már azon az uton volt, hogy gazdag ember legyen. A szoborműről, a szakemberek véleményével, ismertető füzetet bocsátott közre s ez a füzet rövid idő alatt megnyitotta a zsilipjét különböző véleményeknek.

Az ilyen mestermű feltűnése a legellentétebb kritikák megírására szolgáltat alkalmat. A német tudakosságnak ismét alkalma volt arra, hogy szembeszájon az olasz lelkesedéssel. A vitatkozás nagyon érdekes és tanulságos volt. Az ellen tábor nem mulasztotta el, hang-

fordult a Vitó Leoni raktárában. És ezek a notabilitások kivétel nélkül úgy nyilatkoztak, hogy a Párka csak Michel Angeló vagy ezzel egyenértékű mester alkotása lehet. De ki az az olasz szobrász, a kit Biconaroti mellé lehetne állítani? Césaire Zocchi, Rafaello Romanelli, Revalta Mead, Garella, Morelli mind elsőrangú művészi alkotást fedeztek fel a Párkában s a Mózses-szobor mesterének nevét hangoztatták.

Vitó Leoni, az antikvárius így lett az irigykedés tárgyává Firenzében rövid három nap alatt. Most már azon az uton volt, hogy gazdag ember legyen. A szoborműről, a szakemberek véleményével, ismertető füzetet bocsátott közre s ez a füzet rövid idő alatt megnyitotta a zsilipjét különböző véleményeknek.

Az ilyen mestermű feltűnése a legellentétebb kritikák megírására szolgáltat alkalmat. A német tudakosságnak ismét alkalma volt arra, hogy szembeszájon az olasz lelkesedéssel. A vitatkozás nagyon érdekes és tanulságos volt. Az ellen tábor nem mulasztotta el, hang-

fordult a Vitó Leoni raktárában. És ezek a notabilitások kivétel nélkül úgy nyilatkoztak, hogy a Párka csak Michel Angeló vagy ezzel egyenértékű mester alkotása lehet. De ki az az olasz szobrász, a kit Biconaroti mellé lehetne állítani? Césaire Zocchi, Rafaello Romanelli, Revalta Mead, Garella, Morelli mind elsőrangú művészi alkotást fedeztek fel a Párkában s a Mózses-szobor mesterének nevét hangoztatták.

Vitó Leoni, az antikvárius így lett az irigykedés tárgyává Firenzében rövid három nap alatt. Most már azon az uton volt, hogy gazdag ember legyen. A szoborműről, a szakemberek véleményével, ismertető füzetet bocsátott közre s ez a füzet rövid idő alatt megnyitotta a zsilipjét különböző véleményeknek.

Az ilyen mestermű feltűnése a legellentétebb kritikák megírására szolgáltat alkalmat. A német tudakosságnak ismét alkalma volt arra, hogy szembeszájon az olasz lelkesedéssel. A vitatkozás nagyon érdekes és tanulságos volt. Az ellen tábor nem mulasztotta el, hang-

fordult a Vitó Leoni raktárában. És ezek a notabilitások kivétel nélkül úgy nyilatkoztak, hogy a Párka csak Michel Angeló vagy ezzel egyenértékű mester alkotása lehet. De ki az az olasz szobrász, a kit Biconaroti mellé lehetne állítani? Césaire Zocchi, Rafaello Romanelli, Revalta Mead, Garella, Morelli mind elsőrangú művészi alkotást fedeztek fel a Párkában s a Mózses-szobor mesterének nevét hangoztatták.

Vitó Leoni, az antikvárius így lett az irigykedés tárgyává Firenzében rövid három nap alatt. Most már azon az uton volt, hogy gazdag ember legyen. A szoborműről, a szakemberek véleményével, ismertető füzetet bocsátott közre s ez a füzet rövid idő alatt megnyitotta a zsilipjét különböző véleményeknek.

Az ellenség veszteségei igen nagyok. Kaba község teljesen romba dőlt.

Veszteségeink: A halottak száma még nincs megállapítva: megsebesült Sachelarié táborok, 5 tiszt és 70 közkatona.

Április 28 ról. Keleti front: Semmi nevezetes esemény.

Nyugati front: Április hó 26 és 27-iki harcokban az ellenség ellenállása az egész fronton megtört. Csapatunk követve az ellenséget, április 27-én este a következő vonalat érték el: Tiszaszentmárton, Magyaros (Mándoktól keletre három kilométerre), Nyiregyháza, Hajduböszörmény, Balmazújváros, Kaba, Püspökladány, Kondoros, Csánadapáca.

Április hó 29 ról. Keleti front: Semmi ujság.

Nyugati front: Csapatunk előnyomulása az egész fronton tart. Az ellenség erősítéseket kapott s így kisebb-nagyobb ellentállást fejt ki a hortobágyi csatorna mentén. 28-án este ezredeink elérték a Munkács-esapi vonalat és a Tisza balpartján közel jutottak Tokaj, Balmazújváros és a hortobágyi csatornához. Püspökladánytól keletre elértük Szarvast és Orosházát. Peregszásznál és a hortobágyi csatorna mentén heves harcok folytak.

Az eredmény: 463 hadifogoly, 7 ágyú, 2 drb. 100 mm. mozsárágyú, 1250 fegyver, 250 oldalifegyver, nagymennyiségű hadi anyag és lőszer.

Veszteség: Halottak: Tanu Demeter főhadnagy, Dadoe hadnagy és 21 közkatona. Sebesültek: Rmeti István ezredes, Rioenni százados, Copoescu, Cindiu Ignat és Ciochia hadnagyok és 37 közkatona.

Nagy főhadiszállás.

A munkásság helyzete a demokratikus államban*)

Míg az európai államokban a munkásság szociális törekvéseinek egyik fő célja az emberi fizikai nyomorúságnak, a testet-lelket lenyűgöző szegénységnek a leküzdése és az emberi méltóságnak elterjesztése, hogy mindenkire eshessék „az

*) Gubányi Károlynak „Ausztrália“ c. könyve nyomán.

Óra javítás

szakszerűen
gyorsan és
pontosan

Fali inga és
zsebórák
állandó
raktáron

Bajusz György órásnál

Torda, Egyházfalva-u. 19

„emberméltóság sugára“, addig az ausztráliai demokrata államokban a testi munkásság küzdelmeinek célja már magasabb, hogy úgy mondjuk, eszményibb: az egyetemes jólét biztosítása és fokozása s az anyagi javak arányos elosztása.

Az európai parlamentekben eddig a képviselők többsége gazdag emberekből került ki: földbirtokosokból, mágnásokból, gyárosokból, tőkepénzesekből, busásan jövedelmező irodáju ügyvédekből. Ausztrália az igaz népparlament hazája, ahol a munkásság szóhoz is jut, szerepléshez is jut. A miniszterek javarésze szocialista. Nem kegyelemkenyér, sőt inkább morzsa jut csak a szellemi és testi munkásnak egyaránt. Ez az oka annak, hogy az ausztráliai munkás a kormányférfiak megértésével mindig eltudja érni azt a nagyobb fizetést, amelyet elakar érni.

Ha valamelyik munkásnak megsza-
porodik a családja s vele nő a gond, a teher, a kiadás, a család nem azzal igyekszik segíteni a bajon, hogy összébb huzza magát, itt is ott is megszorítsa a szükségleteket, hanem megtalálja a tisztességes utat-módot, hogy munkaadóját a bér föl-
emelésére bírja.

Nem is csoda, ha az ausztráliai munkás szabad idejében, ami a nyolcórás munkaidő mellett bőven van, ami fogalmaink szerint igazi ur. A munkásság családonként kis kerttel s verandával bíró háromszobás épületekben lakik. Berendezése kényelmes és izléses.

A munkás, aki a munka ideje alatt kopott ruhája, füstöképű és izzadós, amint a munkaidő elteltével hazamegy, kimosdik és takaros feleségével és gyermekeivel kifogástalan öltözetben ül a terített asztalhoz és rendesebb, jobb s bőségesebb eledelből elégitheti ki étvágját, mint a legtöbb szerényebb fizetésű tisztviselő.

Az ausztráliai munkás valóságos kiskirály a maga otthonában; sokat ad arra, hogy felesége s gyermekei esinosan öltözködjék és családja semmiben sem lát szükségletet.

A munkásosztálynak amaz elemei, kik értelmességükkel kiválnak, hamarosan fölemelkednek a munkássorból. Szabad idejük bőven van a maguk szellemi képzésére és ezzel nyitva áll az út az üzleti, ipari és politikai téren való érvényesülésre.

Több kiváló politikusnak rövid és tüneményes pályája a közbányában, a műhelyben, gyárban, a mezei szántóföldeken, vagy a vasuti mozdony tüzszekevénye előtt kezdődött.

Nem egy alacsony sorsból kiemelkedett miniszter ült a nagy angol impérium gyarmattanácsában és sok millió művelt ember sorsának intézésében érvényesítette szavát.

S imé! Ausztráliában még sem fordult ki a világ feneke; rend és biztosság uralkodik a távoleső farmokban is. Az általános jólét, a munkára való alkalom, a tisztességes munkásbérek miatt a felforgató törekvéseknek nyomuk sincs; a személy- és vagyonsbiztosságnak legjobb őrei a javak arányos elosztása és az emberes életmód könnyű elérhetése.

SZÍNHÁZ.

Az utolsó színházi hétről a következőkben számolunk be:

Április 26-án Kövesy Albert 3 felvonásos héber daljátéka Sulamith került, színre Darázs József jutalomjátékául. A darabbal a társulat szép sikert aratott.

Április 27. Délután Mánás Miskát, este Goldstein Számít adták elő jó szereposztással és összjátékkal.

Április 28-án a „Médi“ c. operettét játszották igen sikerülten.

Április 29-én. Művész estélyt tartott bucsu előadásul a társulat. Az egyes szereplők, kik magán számokkal léptek fel, igen sok tapsot kaptak.

A szorgalmas társulatot a közönség igen hathatósan támogatta. Ez a jövőre buzdításul szolgálhat arra, hogy még jobban igyekezzenek a közönség igényeit kielégíteni.

HIREK.

— Május elsejét a munkásság világnapját tordai munkásság is kiki saját otthonában munkaszünettel ünnepelte meg. A tervbe vett ünnepélyes gyűlés, mivel az engedély nem adatott meg, nem lett megtartva.

— Levelek postán továbbítása. Nagyváradra posta és távirat igazgatóság, közönség tájékoztásul közli, hogy postán közvetített magánlevél csak két oldal terjedelmű lehet s nyitott borítékban adandó postára. Levelezőlapon közlemény csak a hátlapon irandó, előoldalon cím és rendeltetési helyen, — esetleg feladó nevének megjelölésén kívül más közlemény tilos. Ezen követelményektől eltérő levelezés román cenzura hivataloknál megsemmisítetik.

— Román közigazgatási bíróság. A nagyszebeni kormányzótanács a budapesti közigazgatási bíróság mintájára egy új és magasabb hivatali fórumot állított fel az igazságügyi részort keretei közt és annak az elnökévé Rusu Oktávót, az Albina volt ügyészét nevezte ki. Az új bíróság a legmagasabb ítélkező fórum vitás közigazgatási és pénzügyi kérdésekben.

— Vásári tolvaj szövetkezet további működését hiúsította meg a tordai rendőrség a tordai esendőrőrs közreműködésével, ugyanis Kopil János, Méra Gligor, Arion Mária, Luka Alexandru, Méra Szuzanna, Méra János, Morár Mária, Arion Antonie ruhaegresi lakosok állandóan lopkodtak a tordai hetivásárokon, míg egyik tetteket a tordai rendőrség tetten érte egy alkalommal. A rendőrség megkeresésére bevezetett esendőri nyomozás során aztán a többi tettek is le lettek tartóztatva. A tetteknek tartott házkutatás alkalmával tömegtelen sok lopott dolgot: csizmákat, szücsárkat, talpakat stb. találtak.

— Eljegyzés. Mihálovits Rózi és Glac B. Béla jegyesek.

— Zene ujdonság. Az utóbbi időben a zenekedvelő közönség kénytelen volt a zene ujdonságokat nélkülözni. Bizonyára kellemesen fogja érinteni a zenéért rajongókat az a hír, hogy a napokban egy szenzációs kotta ujdonság fog megjelenni

az erdélyi kotta piacon. Ugyanis Ferenci György hírlapíró, a „Keleti újság“ belső munkatársa kiadja a Budapestben viharos sikert aratott „Nemzetőr“ című operettjének, — melynek zenéjét B. Kuthy László, az országszerte ismert kiváló zeneszerző szerezte, — kottáját. A nagyszerű operette kottájára előjegyzéseket elfogad Füssy József könyvkereskedése Tordán.

— Ügyvédek eskütétele. Nagyszebenből értesülünk, hogy a nagyszebeni magyar ügyvédek a hűségesküt letették és praksisukat megszakitás nélkül folytatják.

— Dr. Borbély Samu sebész-műtő orvosi rendelését naponta délelőtt 9-től 11-ig tartja az új kórház telepen lévő testvérek lakásában.

— Innen-onnan. A marosvásárhelyi bírói és ügyvédi vizsgáló-bizottságot feloszlatták — és Kolozsvárra helyezték át. — Az angol misszió Kolozsvárról Nagyváradra utazott. — Megnyílt Amsterdamban a nemzetközi szocialista kongresszus. — Lemondott a budapesti kommunista kormány. Tiszta szocialista kormány alakul Kunfi Zsigmond elnöke alatt. — Temesvárra és Erdélybe lehet Aradról táviratozni.

— Dr. Szeberényi Gyula, ki Hubay Jenő legjelesebb növendékének, Jan Prostean hegedüvirtuóznak volt tanítványa, kezdő és haladóknak hegedűórákat ad. Jelentkezhetni Füssy József ur könyvkereskedésében.

— Az „Erdélyi Szemle“ Erdély egyik legelterjedtebb kultur hetilapja szenzációs művészeti számot adott *Husvétra* Ignotus, Kassár Lajos, Hevesi Iván és mások cikkeivel, az új magyar képzőművészetről Kitz Béla, Máltis Tektseh János, Murmann József Árpád eredeti rajzaival, metszeteivel, szoborreprodukcióival. Ára 1 korona 50 fillér. Megrendelhető az Erdélyi Szemle kiadóhivatalában Kolozsvárt Szentegyház-utca 3. Kapható minden könyvkereskedésben is.

— Megszűnik az alkohol fogyasztás 1920. január hó első napján az egész Észak Amerikai Egyesült államok területén. Ugyanis szigorú törvényt hoztak az Egyesült államokban, melylyel a szeszgyártást és az alkohol forgalomba hozatalát az egész Unio területén megszüntetik. Több mint 3-400 ezer kocsmá és több ezer gyár lesz bezárva s több mint 2 milliárd dollár fog az embereknél megmaradni.

Üdvös törvény. Az alkohol romboló hatását megszünteti. Valószínűen csökkenni fog a bűnök száma is, melyek legnagyobb részének az alkohol volt az okozója.

Az alkohol helyét a munka, a kultúra, a más módon való szórakozás foglalja majd el az emberiség általános hasznára.

Időszerű volna nálunk is gyökerestől kitépni a testet, lelket ölő alkoholizmus csiráit egy radikális törvénnyel.

— Erdély egyetlen irodalmi hetilapjának legujabb száma is gazdag és változatos tartalommal jelent meg. S. Nagy László szerkesztésében. Az erdélyi magyar kultúra ügyét támogatja, aki az Erdélyi Szemlét olvassa. Megrendelhető Kolozsvárt, Szentegyház-u. 3. sz. Kapható: Füssy József könyvkereskedésében Tordán.

Kiadó: FÜSSY JÓZSEF

Hirdessünk az Aranyosvidékben.

Eladó a Szindi vö'gy utca 16 sz. alatt 2000 drb. téglá. Értekezhetni a helyszínen.

Irodai kezelésben jártas nő, ki vagyon nélkül két kis gyermekével nyomorral küzd, — szerény igények mellett azonnali belépésre állást keres. Cím: Br. Józsika Miklós-utca 90 sz. alatt meg tudható.

Eladó egy és fél kat. holdon lévő baltacin termés, egy zöld és pirosra festett kis szánkó és egy kerti lucerna termés. Bővebbet a sóbányahivatali pénztárnoknál.

Egy nagyobb fiu tanulónak felvétetik Kabos Sándor kaptafa készítőhöz Fazakas u. 14.

Eladó 15 kiló szép arankamentes lucerna mag Torda, gróf Bethlen Bálint-utca 12 sz. alatt.

Keresek megvételre egy három kerű **gyerek biciklit**. Értekezhetni Füssy J. könyvkereskedésében.

Eladó egy kut felsőrész csigás kuthoz jó faépitmény Torda, Kövári-utca 16 sz. alatt.

Eladó egy járóka kis gyerek részére Kövári-utca 18 sz. alatt.

Ujdonság. Most jelent meg Larisch grófnő által írt szenzációs „Multan” című. Nehai Rudolf trónörökös és Vecsera Mária bárónő tragédiája. Kapható Füssy J. könyvkereskedésében.

Eladó a Nagyakna-utca 14 szám alatt egy két szobából álló jó lakóház. Értekezhetni ugyanott.

Eladó házastelek Perend-u. 9 szám alatt. Értekezni lehet Rákos-utca 109 sz.

Metort, mely földgázra átszerelhető keresek azonnali megvételre. Csakis kitűnő karban levőre reflectálok. Szabados Győző keresk. ügynöksége Torda, Rákos-u. 46/a.

Városi mozi

jövő heti műsora **rendkívül érdekes lesz** a legújabb

film ujdonságokkal

drama és humoros részletekkel. Bővebbet a színlapokon.

Szám 2797—919

Hirdetmény.

Torda város Tanácsa közhírré teszi, hogy az u. n. „Depot” telkén lévő leégett épület téglá anyaga f. év május 7. d. e. 9 órakor a helyszínen nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Kikiáltási ár 10 000 kor. mely összegnek 20% az árverés megkezdése előtt az árverező bizottság kezéhez lefizetendő és a teljes vételár jógerős határozat vételtől számított 8 nap alatt a város pénztárában befizetendő.

Torda 1919 április 25.

Osztian
polgármester h.

Viski
aljegyző

Gazdaságban jártas fiatal, intelligens badiözvegy vidékre kisebb, vagy nagyobb gazdaságban hávezetési állást keres. Cím: a kiadóhivatalban.

A Tordai város földgáz rt. jutányos áron elvállalja a mezőgazdasági gépek javítását.

Elvállalok gyapju fonal szövést, amennyiben gyapjut kapok szövésre hozzá. Lakásom Torda, Jósika Miklós utca 122 sz.

Frack öltöny, smocking, aranyóra és lánc. eladó. Cím a kiadóban.

Kleinhempel Samu

Jókai Mór-utca 5 sz. alatt levő sütődjében kenyér sütések mindennap előállítatnak d. e. 9 órakor, minden bejelentés nélkül.

Zeneakadémiai rendszerrel felelősség mellett oktatók hegedűre jutányos óradíj mellett. Vass Ferenc, szódagyár, gyáriroda.

Eladó téglá. Kitűnő minőségű téglá, raktár szüke miatt jutányos áron eladó. **Weinberger Mór Torda**.

Veszek „Athenaeum” könyvtár összes köteteit, Jókai regényeit, Tevan könyvtár füzeiteit és más regényeket. Cím: Füssy J. könyvkereskedése.

Eladó egy szivattyus kut. Címem meg tudható Füssy J. könyvkereskedésében.

Zongora használt eladó. Címem Füssy József ur könyvkereskedésében meg tudható.

Gróf Vass Vass Béla mezőzáhi gazdaságába 16 drb 2 és fél éves **tenyészbika** eladó. Értekezhetni Elekes Pál intézővel Mezőzábon.

Értesítés.

Ez uton értesitem a t. közönséget, hogy **ruha festődjemet**

áthelyeztem Kastély-utca 12 sz. alá, a hová kérem ezután a t. közönség rendelését.

Szám 2901—919.

Hirdetmény.

Torda város Tanácsa közhírré teszi, hogy a Torda város Tulajdonát képező Jósika Miklós-utca 133 és 133 a) számú házastelek között lévő pusztá hely f. év május hó 6 án d. e. 9 órakor a város Tanács házában a legtöbbet ígérőnek nyilvános szóbeli árverésen elfog adatni.

Kikiáltási ár 1100 kor., mely összegnek 10% a bántéppénz gyanánt az árverés megkezdése előtt az árverelő bizottság kezéhez lefizetendő a teljes vételár a szerződés átadásakor egy összegben kifizetendő.

Torda város Tanácsától:

Torda, 1919 május 2-án.

OSZTIÁN ERNŐ,
polgármester h.

Vendéglő megnyitás!

Ez uton is értesitem a t. közönséget, hogy a szódagyárnál levő nyári kerthelyiséget e hó 4-én vasárnap délután megnyitom, a mikor is kelő meleg és hideg ételekről, jó italokról gondoskodva lesz. A zenét Mezei Vilmos és Péter Géza elsőrendű zenekara szolgáltatja.

A közönség szíves pártfogását kéri

Hegedüs Lajos
szódagyári vendéglős.

Egy megbízható, románul beszélő **leány** felvétetik a nagytrafikban. Ugyanott **dohányos ládák** nagy mennyiségben **eladók**.

Az új tordai ref. egyház pályázatot hirdet a **harangozói állásra**. Pályázati feltételek meg tudhatók a lelkeszi hivatalban.

Ha olesón és jól akarunk főzni vegyünk Dr. Szentpéterinéfele **Szakácskönyvet**, amely szakácskönyv tartalmazza az összes zöldségféle és más ételeket, valamint a befőzési dolgokat. Kapható Füssy József könyvkereskedésében.

Tagál szalmakalapokat

átformál, átfest és átvasal. Raktáron női, férfi és gyermek kalapok.

Ausländer A. szalmakalap-gyára Torda, Kossuth-tér 3.

GOTHE DEZSŐ
SZERELÉSI VÁLLALATA
VALLÁSSZABADSÁG-TÉR 44.
TELEFON: 82.

KÉSZIT: jutányosan, gyorsan a legjobb kivitelben

FÖLDGÁZ, VIZVEZETÉK, VIL-LANY, FÜRDŐ ÉS CSATORNA, GŐZFÜTÉS STB. BERENDEZÉSEKET.

A város közönsége előtt jól ismert ÉPÜLET ÉS GÉPLAKA-TOS MŰHELYEMET

földgáz, vízvezeték berendezéseket és javításához szükséges összes gépekkel és anyagokkal gazdagon felszerelten.

Ezen szakmába vágó munkálatokat elvállalok és szakszerűen teljesítek.

FEURGYÁN SIMON

géplakatos.
(Erzsébet-szálló.)

Lengyel Samu

okleveles mérnök.

vállalati irodája

Torda, Vallásszabadság tér 26 sz.

Elvállal mindennemű beton, vasbeton munkát. Gazdasági, családi, bérházak tervezését és építését. Földfelmérést, parcellázást és szakszerű vízelvezetéseket.

Tisztelettel értesitem Torda város és vidéke közönségét, hogy

Sirkő raktáramat

a Temető-utcából áthelyeztem a Kövecsi-utcába (a vasúti állomás és az Aranyos-híd közötti részen a Babos-féle ház) hol raktáron tartok márvány és homokkő sirkőveket, minden igénynek megfelelő kivitelben.

Betű véséseket úgy helyben, mint vidéken, valamint régi sirkővek újra állítását és átalakítását szakszerűen vállalom.

Tisztelettel

Fülöp József

kőfaragó és betüvésnök.

Szobafestést, mázolás a legújabb mintákkal dacára a nagy munkás drágaságnak és anyagáremelkedésnek: úgy helyben mint vidéken jutányosan vállalom.

Freund Zsigmond
szobafestő és mázó

Torda, Jósika Miklós-u. 21.

Román-magyar és francia-magyar órákat adok Bővebb értesítést a Füssy-könyvkereskedésben.

Értesítés.

Az „Aranyosvidék“ ötödik számában egy közlemény jelent meg, mely szerint a földgáz árának felemelése városszerte nagy emotiot keltett, s többen el is határozták, hogy a felemelt gázárakat nem fogják megfizetni.

A részvénytársaság már a felemelt árszabás közzététele alkalmával tájékoztatni kívánta a közönséget az áremelés indokairól, az „Aranyosvidék“ azonban a hozzá beküldött tájékoztató közleményt nem közölte.

Szükségesnek tartjuk tehát, hogy a fogyasztók felvilágosítása esetleges kellemetlenségek kikerülése érdekében az érdekeltek tudomására hozzuk a következőket:

1. A Földgáz használatát engedélyező magyar Pénzügyminiszterium magának tartotta fenn azt a jogot, hogy a fogyasztókkal szemben felszámítható gázárakat esetről-esetre ő állapítsa meg, s e jogot akkép gyakorolta, hogy már az 1915. évben kiadott engedélyokiratban, kifejezetten csak egy előre állapította meg ez árakat s ez után minden év szept. 1-től aug. 31-ig, tehát mindig csak egy évre hagyta jóvá az árszabást.

2. A 135595/915. sz. engedélyokiratban a Pénzügyminiszter napi 33 000 m³ földgázmennyiség engedélyezését helyezte kilátásba, de véglegesen csak napi 15.000 m³ földgázat engedélyezett, melyet a részvénytársasághoz utalt iparvállalatok vettek igénybe a Pénzügyminiszterium által is jóváhagyott szerződések alapján.

Az így engedélyezett földgáz árát s a kissármási gázkutaknál számítva m³-ként 0.5 (öttized) fillérben állapította meg s részvénytársaságunk tényleg 1915. jan. 1-ig ez összeg

szegét fizette az államkincstárnak s midőn a városi csőhálózat üzembe helyeztetett, ezen ár mellett kérte a háztartási fogyasztók által most már igénybe is vett további napi 18.000 m³ földgáz végleges engedélyezését.

A Pénzügyminiszterium azonban az engedélyokirat kiadását visszartartotta s mivel 1917. évi mérlege kb. félmillió korona veszteséggel zárult már 1918. év első felében arról értesítette a részvénytársaságot, hogy az eredetileg megállapított gázárakat úgy a részvénytársasággal, mint a fogyasztókkal szemben fel akarja emelni.

Részvénytársaságunk tiltakozott a gázárak szándékolt felemelése ellen s az e tárgyban 1918. július 6-án a Pénzügyminiszteriumban megtartott értekezleten kijelentette, hogy ezt jogosnak, sem indokoltnak nem tartja, nyomatékosan felhívta a pénzügyminiszterium figyelmét, hogy különösen a már jóváhagyott szerződésekben megállapított gázárak egyoldaluan fel sem emelhetők, és kérte a felterjesztett árszabásnak az eredeti ár melletti jóváhagyását.

Tiltakozásával azonban csak annyi sikert ért el, hogy a Pénzügyminiszterium az árszabást 1918. július 26-án 1918. augusztus 31-ig tartó érvénnyel jóváhagyta s ezáltal a gázárak visszamenő felemelésétől elállott.

Jövőre vonatkozólag azonban továbbra is ragaszkodott a gázárak felemeléséhez s ugyan július 26-án kelt leiratában részletesen közölte a kívánt felemelés módjait s felhatalmazta a részvénytársaságot, hogy erről a hozzá utalt iparvállalatokat (csakis ezeket) a leirat öket is érdeklő részének közlése mellett értesítse.

A részvénytársaság e felhatal-

mazás alapján az iparvállalatokkal közölte a miniszteri leiratot s a maga részéről ezzel szemben is ismételten az eredeti árak fenntartása mellett foglalt állást és ezen m³-kénti 10 filléres alapon terjesztette fel s kérte jóváhagyni az 1918 szeptember 1-től 1919. augusztus 31-ig tervezett árszabást.

Az iparvállalatok is tiltakoztak az áremelés ellen miért is a Pénzügyminiszterium 1918. szeptember 14-re értekezletet hívott össze, melyre meghívta a részvénytársaságot, s az ehez utalt iparvállalatokat és az új kérelmezőket.

A Pénzügyminiszteriumban megtartott ezen értekezleten, melyen az összes meghívottak megjelentek a Pénzügyminiszter megbízottjai oly mereven ragaszkodtak a gázárak fel-emeléséhez, hogy ebbe az iparvállalatok képviselői is kénytelenek voltak bele egyezni, noha ezeknek a Pénzügyminiszterium által jóváhagyott szerződésben volt biztosítva az eredetileg megállapított áraknak 15 évig való változatlan fenntartása.

Ily előzmények után a felemelt gázárak mellett engedélyezte a pénzügyminiszterium véglegesen a kért többlet gázmennyiséget. Részvénytársaságunknak azonban akkor is sikerült kieszközölni, hogy e felemelt gázárak nem 1918. szeptember 1-től, hanem 1919. január 1-től lépjenek érvénybe, minek megfelelően 1919. január elején az engedélyokirat kiállításával egyidejűleg magában a pénzügyminiszteriumban módosított s már közzé tett árszabás is jóváhagyást nyert.

3 Mindezekből kitűnik, hogy a gázárak felemelését, (bár a változott gazdasági viszonyok őt is érintették) nem a részvénytársaság kezdemé-

nyezte, sőt a pénzügyminiszterium kívánságával szemben is a gázárak változatlan fenntartása mellett foglalt állást s nagyrészen a részvénytársaság tiltakozásának köszönhető, hogy e felemelést több mint egy évi halasztással csak ez év január 1-től lépett érvénybe.

A részvénytársaságnak nem is állott érdekében a gázárak felemelését kérelmezni, hiszen ez által az állam kincstárnak a részvénytársaság általa fizetendő gázárak is az eredeti 0.5 fillérről már a folyó évben közel 3 fillérre emelkednek, a mely emelkedés hozzá számítva az általány rendszer által természetesen maga után vont kevésbé takarékos gázhasználatot és a kissármás —tordai vezetékben előálló gázvesztességet (melyet a rt. szintén köteles megfizetni) oly magas összeget tesz ki, hogy a részvénytársaságnak a földgázt Kissármástól Tordáig való vezetéseért és itt való szétosztásáért a felemelt m³-kénti 15 fillérből hozzávetőleg 1½ fillérrel kevesebb marad meg, mint a mekkora összeg megmaradna az eredetileg megállapított 0.5 és 10 filléres árak mellett.

A gázárak felemelése tehát nem csak hogy többlet jövedelmet nem biztosít a részvénytársaságnak, de szám szerint kimutatható veszteséget okoz, miből érhető, hogy a részvénytársaság nem csak a fogyasztók, de saját jól felogott érdekében is, mindent elkövetett, hogy a gázárak fel ne emeltessenek és nem rajta mult, hogy ezt megakadályozni nem tudta.

Tordán, 1919 február hó 7-én.

Torda városi földgáz R.-T.